

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

M. POIARES MADURO

prednesené 18. mája 2004 (1)

Vec C-8/03

Banque Bruxelles Lambert SA (BBL)

proti

Belgickému kráľovstvu

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgicko)]

„Šiesta smernica o DPH – Pojem osoby podliehajúcej dani – Miesto poskytovania služieb – Oslobodenie správy investičných fondov – SICAV“

1. Súdny dvor je po prvýkrát žiadaný o prejudiciálne rozhodnutie týkajúce sa uplatnenia spoločného systému dane z pridanej hodnoty na podniky kolektívneho investovania do cenných papierov. Treba poznamenať, že tieto subjekty sú predmetom aktuálneho záujmu zákonodarcu Spoločenstva. Dve smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/107/ES a 2001/108/ES z 21. januára 2002(2), ktorými sa mení a dopĺňa smernica Rady 85/611/EHS z 20. decembra 1985(3) upresňujú podmienky podnikania a správy týchto podnikov. Je to však najmä hľadisko šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia(4) (ďalej len „šiesta smernica“), z ktorého má Súdny dvor v tejto veci rozhodovať.

I – Konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

2. Skutkový stav je nasledujúci. Banque Bruxelles Lambert SA (ďalej len „BBL“) poskytla asistenčné, informačné a poradenské služby investičným spoločnostiam s variabilným kapitálom (sociétés d'investissement à capital variable, ďalej len „SICAV“) so sídlom v Luxembursku. BBL sa zdržala úhrady dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za tieto služby s prihliadnutím na skutočnosť, že Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo vylúčilo SICAV z oblasti pôsobnosti DPH. V nadväznosti na kontrolu vykonanú roku 1998 belgický správca dane vystavil BBL platobný výmer s cieľom uhradenia DPH splatnej z dôvodu plnení poskytnutých SICAV od roku 1993 do roku 1997.

3. Správca dane vychádzal z uplatnenia belgického zákona o DPH. Podľa článku 21 ods. 2 tohto zákona „za miesto poskytovania služieb sa považuje miesto, kde má dodávateľ svoje sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň, z ktorej sa služba dodáva, alebo v prípade neexistencie žiadneho z uvedených miest, miesto, kde má bydlisko alebo kde sa obvykle zdržiava.“ Z tohto pravidla však existuje výnimka uvedená v článku 21 ods. 3 toho istého zákona, podľa ktorej sa za miesto poskytovania služieb považuje miesto, kde má odberateľ služby svoje sídlo, miesto

podnikania alebo prevádzkare?, pokiaľ sú splnené dve nasledujúce podmienky: odberateľ služby je osobou podliehajúcou dani usadenou na území Spoločenstva, ale v inej krajine ako dodávateľ a predmetom služby sú najmä duševné činnosti poskytované právnymi poradcami alebo bankové, finančné alebo poisťovacie plnenia. V súlade s článkom 9 šiestej smernice belgická legislatíva teda ukladá overiteľ postavenie odberateľa služby ako osoby podliehajúcej dani pred určením miesta poskytnutia predmetných služieb.

4. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že belgický správca dane vykladal tieto ustanovenia nasledujúcim spôsobom. Domnievajú sa, že SICAV v postavení odberateľov služieb nie sú podľa luxemburskej legislatívy osobami podliehajúcimi dani, bolo vylúčené pravidlo lokalizácie poskytnutia služby uvedené v článku 21 ods. 3 belgického zákona o DPH. Služby poskytnuté SICAV boli následne lokalizované v Belgicku, v sídle poskytovateľa služieb. Belgická legislatíva uplatňuje v predmetnom období teda vylúčovala možnosť, že by takéto služby boli oslobodené od DPH. Podľa belgického správcu dane z toho vyplývalo, že BBL bola povinná zaplatiť DPH spojenú so službami poskytnutými luxemburským SICAV.

5. BBL napáda tento výklad ako odporujúci ustanoveniam šiestej smernice. Následne formuloval pred Tribunal de première instance de Bruxelles (Belgicko) odvolanie s cieľom určenia neplatnosti pokuty, ktorá mu bola vyrubená. Tvrdí na jednej strane, že SICAV sú osobami podliehajúcimi dani v zmysle článku 4 šiestej smernice nezávisle od vymedzenia uvádzaného vnútroštátnymi právnymi poriadkami, a na druhej strane, že plnenia poskytnuté v danom prípade sú uvedené v článku 13 tej istej smernice, ktorý vo vzťahu k nim stanovuje oslobodenie od DPH.

6. Z tohto osobitného spôsobu vzniku sporu vyplývajú dve otázky predložené Súdnemu dvoru zo strany Tribunal de première instance de Bruxelles. Svojou prvou otázkou chce Tribunal de première instance de Bruxelles vedieť, či SICAV majú postavenie osoby podliehajúcej dani v zmysle článku 4 šiestej smernice, takže služby, ktoré im boli poskytnuté, v rozsahu, v akom sú uvedené v článku 9 ods. 2 písm. e) rovnakej smernice, sa majú považovať za poskytnuté v sídle predmetných SICAV. Druhá otázka je položená subsidiárne. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku sa vnútroštátny súd pýta, či na účely uplatnenia článku 13 šiestej smernice, ktorý uvádza oslobodenie od DPH pre správu spoločných investičných fondov, je potrebné rozlišovať medzi asistenčnými a poradenskými službami pri správe ako takými, ktoré sa od iných líšia skutočnosťou, že zahŕňajú oprávnenie správcu rozhodovať o správe a nakladaní so spravovaným majetkom.

II – Postavenie SICAV ako osoby podliehajúcej dani

7. Hoci v priebehu konania pred vnútroštátnym súdom sa účastníci konania vo veci samej nezhodovali v otázke, či SICAV sú osobami podliehajúcimi DPH, každý z účastníkov konania predložil Súdnemu dvoru pripomienky, z ktorých sa zdá, že na prvú otázku je potrebné dať kladnú odpoveď. BBL, Komisia, belgická vláda a grécka vláda sú názoru, že SICAV majú povahu osoby podliehajúcej dani v zmysle práva Spoločenstva. Rozchádzajú sa iba v spôsobe, ako dospeli k tomuto výsledku, a v dôsledkoch, ktoré je potrebné z toho vyvodzovať.

A – Kvalifikácia SICAV s ohľadom na pravidlá Spoločenstva pre DPH

8. Pripomeňme, že podľa § 4 šiestej smernice patria do oblasti uplatnenia spoločného systému DPH iba činnosti, ktoré majú hospodársku povahu. V tomto ustanovení je pojem osoba podliehajúca dani definovaný ako osoba, ktorá „nezávisle na ľubovoľnom mieste vykonáva hospodársku činnosť bližšie určenú v odseku 2, odhliadajúc od účelu a výsledkov tejto činnosti“. § 4 ods. 2 upresňuje, že predmetné hospodárske činnosti predstavujú všetky činnosti výrobcov, obchodníkov a osôb poskytujúcich služby a najmä činnosti týkajúce sa využívania hmotného alebo nehmotného majetku na účely dosahovania trvalého príjmu z neho.

9. V tomto smere v rozsudku Polysar Investments Netherlands(5) vykonal Súdny dvor rozlíšenie medzi jednoduchou držbou majetku alebo obchodných podielov zahŕňajúcou požívanie plodov vyplývajúcich z investičného majetku a pojmom hospodárskej činnosti v zmysle šiestej smernice. Súdny dvor následne upresnil, že v oblasti finančného investovania nemožno jednoduchý výkon vlastníckeho práva jeho nositeľom sám osebe považovať za hospodársku činnosť.(6) Z toho vyplýva, že investičné činnosti porovnateľné s činnosťami súkromného investora spravujúceho svoj vlastný majetok sa v zásade vymykajú takejto definícii. V tejto veci je tiež potrebné konštatovať, že obrátenie sa na poradenské spoločnosti nemôže predstavovať platné kritérium na rozlíšenie medzi činnosťami súkromného investora, ktorý sa nachádza mimo rozsahu pôsobnosti smernice a činnosťami investora podliehajúceho dani.(7) Podľa Súdneho dvora v konečnom dôsledku podliehanie DPH predpokladá činnosť vykonávanú v rámci cieľa podnikania alebo s obchodným cieľom, charakterizovanú najmä starostlivosťou o rentabilitu investovaného kapitálu.(8)

10. V zmysle tejto judikatúry je teda potrebné hospodársku činnosť chápať ako činnosť, ktorá môže byť vykonávaná súkromným podnikom na profesionálne *organizovanom* trhu a všeobecne motivovanú starostlivosťou o dosahovanie zisku. Je potrebné poznamenať, že tento pojem predstavuje osobitosť, pokiaľ je porovnávaný s výkladom, ktorý je dávaný v iných oblastiach, ako je právo hospodárskej súťaže, v ktorých má tiež za úlohu definovať oblasť uplatnenia práva Spoločenstva.(9) V daňovej oblasti sa zakladá na dvoch kritériách, nielen funkčnom kritériu činnosti, ale tiež a najmä na štrukturálnom organizačnom kritériu. Podobná definícia je zhodná s cieľom sledovaným spoločným systémom DPH, ktorým je na účely zdanenia zaobchádzať so všetkými aktívnymi osobami usadenými na území Spoločenstva rovnakým spôsobom.(10)

11. Podľa týchto kritérií sa nezdá pochybné, že by sa činnosti vykonávané zo strany SICAV mali považovať za hospodárske činnosti v zmysle šiestej smernice. SICAV sú podnikmi kolektívneho investovania zriaďovanými podľa zákona. Na rozdiel od investičných podielových fondov SICAV disponuje právnu subjektivitou odlišnou od právnej subjektivity investorov. Ich názov je odvodený od skutočnosti, že ich kapitál sa môže nepretržite meniť podľa upisovania a odkupovania podielov, ako aj podľa zhodnocovania ich majetku.(11)

12. Vo svojom § 1 smernica 85/611 definovala účel týchto spoločností ako kolektívne investovanie kapitálu získaného od verejnosti do prevoditeľných cenných papierov, ktoré je podriadené zásade rozloženia rizík. Ich činnosť spočíva rovnako v opakovaní aktov kúpy a predaja vykonávaných profesionálne s cieľom uspokojenia potrieb tretích osôb (investorov podielnikov)(12). Takáto činnosť sa ťahko analyzuje ako organizované obchodné „využívanie“ kapitálu na trhu cenných papierov.(13) Brané do úvahy v ich súhrne, tieto kritériá postačujú na udelenie SICAV postavenia osoby podliehajúcej dani v zmysle šiestej smernice.

13. V žiadnom prípade nemôže byť tento záver napádaný s odvolávaním sa na argument porovnania činnosti SICAV s činnosťou holdingu, ktorý podľa judikatúry Súdneho dvora vo všeobecnosti nemá postavenie osoby podliehajúcej dani.(14) Holdingová spoločnosť sa v zásade obmedzuje na spravovanie finančných úastí na iných podnikoch bez toho, že by sa z toho snažila získať iný zisk ako zisk vyplývajúci z obvyklého spravovania svojich investícií. Naopak,

základnou funkciou SICAV je vykonávať investovanie s obchodným cieľom so zreteľom na dosahovanie zisku. Je nepodstatné, že kapitálová účasť u toho istého emitenta je obmedzená predpismi v snahe o zabezpečenie opatrného rozloženia rizík(15). V tomto smere postačuje konštatovať, že SICAV je motivovaná cieľom rentability investovaného kapitálu, čím je stále vystavená riziku.(16) Nie je relevantné rozlišovať medzi aktívnou a pasívnou správou finančných nástrojov.(17) Je nesporné, že bežná správa majetku môže od jeho držiteľa vyžadovať veľkú aktivitu. To, čo odlišuje SICAV od holdingu, je úmysel, ktorý ich motivuje, a správanie, ktoré ich charakterizuje: zatiaľ čo holding má vo všeobecnosti prístup vlastníka zainteresovaného iba na zbere plodov svojho vlastníctva(18), SICAV prijíma správanie podnikateľa snažiaceho sa o získanie čo možno najvyššieho možného výnosu, berúc do úvahy investičnú politiku prijatú pre svoje investície na finančných trhoch.

14. Je napriek tomu vhodné vykonať rozlíšenie podľa toho, či je SICAV riadená samostatne, alebo tomu tak nie je? V prvom prípade má SICAV funkciu integrovaného spravovania, zatiaľ čo v druhom prípade sa pre svoje spravovanie obracia na zvolenú externú spoločnosť. Vo svojich písomných pripomienkach Komisia tvrdí, že iba SICAV prvého typu sú osobami podliehajúcimi dani, vychádzajúc zo zaobchádzania, ktoré Súdny dvor vyhradil v tejto oblasti pre holdingové spoločnosti. Komisia uvádza, že podobne ako holding SICAV, ktorá nie je riadená samostatne, iba drží svoje cenné papiere bez vykonávania zdaniteľných plnení.

15. Na pojednávaní Komisia nezopakovala toto rozlíšenie, obmedziac sa na porovnanie situácie podielových investičných fondov, ktoré nemajú právnu subjektivitu, a situácie SICAV, ktoré túto subjektivitu majú. Ako by to tak nebolo, rozlíšenie vyplývajúce z jej písomných pripomienok sa mi nezdá relevantné. Hlavným kritériom na určenie, v akom prípade SICAV sa má považovať za osobu podliehajúcu dani, je povaha jej činností a nie právna forma, ktorú má.(19) Samozrejme, subsidiárne tieto činnosti musia patriť do právnej štruktúry spôsobilej byť predmetom zdanenia. Tak je tomu aj v prípade predmetných aktivít: bez ohľadu na ich vnútornú organizáciu majú všetky SICAV právnu subjektivitu(20). Sú majiteľmi portfólia cenných papierov, ktoré by eventuálne externé správčovské spoločnosti mali za úlohu spravovať. Je teda možné považovať ich na účely uplatnenia šiestej smernice za daňové subjekty nezávisle od právnej formy, ktorú si vybrali pre spravovanie svojich činností.

16. Podobné riešenie sa mi zdá v súlade s požiadavkou jednoduchosti a hospodárnosti daňového systému. Je rovnako v súlade s cieľmi šiestej smernice, ktorá zavádza spoločné pravidlá s cieľom priblíženia podmienok hospodárskej súťaže medzi porovnateľnými hospodárskymi subjektmi. Okrem toho vzťahy, ktoré existujú medzi SICAV a správčovskou spoločnosťou nie sú v ničom porovnateľné so vzťahmi, ktoré môžu vzniknúť medzi holdingom a spoločnosťami, v ktorých holding získal podiely. V konečnom dôsledku správčovská spoločnosť koná v zastúpení SICAV. Táto si zachováva zodpovednosť za investičné činnosti. Rozhodujúcim kritériom v otázke postavenia osoby podliehajúcej dani teda zostáva, či predmetný subjekt skutočne znáša výkon hospodárskych činností, a nie to, ako organizuje spravovanie svojich činností.

17. Na prvú časť prvej otázky je teda potrebné odpovedať, že článok 4 šiestej smernice sa musí vykladať v tom zmysle, že SICAV zriadené podľa smernice 85/611 majú postavenie osoby podliehajúcej DPH. Zostáva ešte určiť dôsledky pre lokalizáciu služieb, ktoré sú im poskytované.

B – *Lokalizácia služieb poskytnutých pre SICAV*

18. Článok 9 šiestej smernice zakladá zásadu lokalizácie poskytnutia služieb v mieste sídla dodávateľa služieb. Z tejto zásady však existujú výnimky, z ktorých jednu ustanovuje článok 9 ods. 2 písm. e), keď miestom poskytnutia služieb poradcov, ako aj bankových a finančných služieb poskytnutých osobe podliehajúcej dani usadenej v Spoločenstve, ale v inej krajine ako dodávateľ

služieb, je miesto, kde má odberateľ služieb svoje sídlo alebo miesto podnikania.

19. Keďže teda bolo preukázané, že SICAV sú osobami podliehajúcimi dani, článok 9 ods. 2 písm. e) šiestej smernice sa zdá byť uplatniteľný na služby, ktoré sú im poskytnuté. Napriek tomu Belgické kráľovstvo namieta voči tomuto záveru. Vo svojich písomných pripomienkach sa domnieva, že je potrebné rozlišovať: iba služby poradcov, spracovanie údajov a poskytovanie informácií poskytnutých SICAV patria do rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia; inak je tomu pri poskytovaní správcovských služieb poskytnutých SICAV, keďže tieto služby zahŕňajú rozhodovaciu právomoc.

20. Na odôvodnenie tohto rozlíšenia odkazuje na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa podmienok zakladajúcich právo na oslobodenie od DPH patriace pod článok 13 A šiestej smernice(21). Napriek tomu táto judikatúra nie je v tomto štádiu analýzy, keď ide o samotné určenie lokalizácie poskytnutia služieb, relevantná. Postačuje konštatovať, že článok 9 ods. 2 písm. e) tretia a piata zarážka pokrýva rovnako služby poradcov, ako aj bankové a finančné plnenia.

21. Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 9 ods. 2 písm. e) šiestej smernice sa uplatňuje aj na poskytnutie služieb správy, keďže patria do rámca finančných plnení. Za podmienky, že tieto služby boli poskytnuté osobám podliehajúcim dani usadeným v Spoločenstve, ale v inej krajine ako dodávateľ služieb, musia sa považovať za dodané v mieste, kde má odberateľ služieb svoje sídlo alebo miesto podnikania.

III – Rozsah oslobodenia od DPH uvedeného v článku 13 B písm. d) bod 6 šiestej smernice

22. Hoci podľa vnútroštátneho súdu robí kladná odpoveď na prvú otázku druhú otázku s ohľadom na rozhodnutie v konaní vo veci samej bezpredmetnou, domnievam sa, že by mohlo byť užitočné pristúpiť k jej analýze.

23. Za účinnosti režimu zavedeného šiestou smernicou vo svojom článku 13 B písm. d) bod 6 členské štáty oslobodzujú „riadenie [správu – *neoficiálny preklad*] zvláštnych investičných fondov, ako ich definovali členské štáty“. V tejto súvislosti sa rozpory týkajúce pojmu správy vzťahujú zároveň na všeobecný výklad, ktorý je potrebné dať tomuto ustanoveniu, a konkrétny zmysel, ktorý je potrebné dať predmetnému pojmu.

A – Pravidlá výkladu

24. Účastníci konania predložili pripomienky vzťahujúce sa na všeobecné pravidlo zavedené ustálenou judikatúrou, podľa ktorého oslobodenia uvedené v článku 13 šiestej smernice sa majú vykladať zužujúco, pretože predstavujú výnimky zo zásady, ktorá ukladá, že DPH by mala byť vyrubená z každého odplatného poskytnutia služieb osobou podliehajúcou dani.(22)

25. Rovnako užitočné môže byť pripomenúť, že s prihliadnutím na dôkazy predložené vnútroštátnym súdom tak pojem osoby podliehajúcej dani, ako aj oslobodenia predstavujú autonómne pojmy práva Spoločenstva, ktoré musia byť umiestnené do celkového kontextu spoločného systému DPH zavedeného šiestou smernicou.(23) Skutočnosť, že článok 13 B písm. d) bod šesť odkazuje na právo členských štátov, neznamena, že určenie rozsah oslobodenia prislúcha rozličným vnútroštátnym právnym poriadkom. Na jednej strane sa tento odkaz týka iba subjektu v postavení zvláštnych investičných fondov a nie určenia ich postavenia vo vzťahu k spoločným pravidlám DPH. Na druhej strane samotný tento subjekt z hľadiska podlieha vplyvu práva Spoločenstva uplatnením smernice 85/611.

26. BBL sa domnieva, že k preskúmaniu nevyhnutne patrí aj *ratio legis* tohto ustanovenia, a to

všeobecné politické dôvody spoločné členským štátom, ktoré odôvodňujú takéto oslobodenie. Je preukázané, že takéto dôvody existovali počas legislatívnych prác článku 13 šiestej smernice. Prenášajú sa nepochybne do rámca nášho ustanovenia všeobecnou vôľou zdôraznenou zo strany BBL podporiť prístup sporiteľov ku kolektívnemu investovaniu. Ale toto oslobodenie má hlavne praktický význam, ktorým je vyhnúť sa zaťažovaniu fondov zmluvného typu daňovým bremenom, ktoré v zmysle oslobodenia uvedeného v článku 13 B písm. d) bod 5 nezaťažuje investičné podniky disponujúce právnou subjektivitou a samostatne riadené. Podľa tohto posledného menovaného ustanovenia sú v konečnom dôsledku oslobodené od DPH plnenia vrátane sprostredkovania – s výnimkou spravovania a úschovy – týkajúce sa úastín, podielov v spoločnostiach a združeníach, dlhopisov a iných cenných papierov s výnimkou dokumentov zakladajúcich právny nárok na tovar a práv alebo cenných papierov podľa článku 5 ods. 3 šiestej smernice.

27. V tejto súvislosti belgická vláda tvrdí, že oslobodenie obmedzené na zmluvné typy fondov s výnimkou fondov podľa predpisov o podielových fondoch, ktoré si zvolili delegovanie správy ich majetku, by mohlo ovplyvniť rovnosť v zaobchádzaní medzi rozličnými podnikmi kolektívneho investovania. Tento posledný menovaný argument sa mi zdá presvedčivý. Je legitímne rozšíriť na SICAV režim uvádzaný pre podielové fondy, pretože sa nachádzajú v analogickej situácii. Z toho sa ale nemôže vyvodzovať, ako to tvrdí BBL, že súhrn služieb poskytnutých týmto podnikom kolektívneho investovania musí byť oslobodený. Na určenie rozsahu pôsobnosti tohto oslobodenia je ešte potrebné upresniť význam pojmu správa v zmysle predmetného ustanovenia.

28. Tomuto záveru neodporuje namietaná nerovnosť zaobchádzania medzi podnikmi kolektívneho investovania, ktorá by podľa tvrdenia BBL mohla vyplývať z čiastočného oslobodenia určitých služieb správy podielových fondov. Na jednej strane samostatne spravované SICAV, ktoré by si zvolili tretie osoby na vybavovanie služieb nespojených priamo s riadením ich činností, by boli v tomto smere v rovnakej daňovej situácii ako podielové fondy. Skutočnosť, že takáto SICAV mala možnosť sama obstarávať tieto služby bez toho, že by podliehala DPH, hoci spoločné investičné fondy nedisponujú takouto možnosťou, nemá v tomto smere význam. V tomto prípade možné rozdiely v zaobchádzaní medzi SICAV a podielovými fondmi nie sú v skutočnosti ničím iným ako normálnymi dôsledkami uplatnenia spoločného systému DPH, ktorý určuje daňová iba činnosti vykonávané nezávisle v rámci vzťahov medzi dvomi autonómnymi daňovými subjektmi.(24) Na druhej strane, pokiaľ by sme nasledovali argumentáciu BBL v tomto bode, bolo by treba pripustiť, že veľa mnohé poskytované služby viac alebo menej spojené so správou podielových fondov by mohli byť zahrnuté do oblasti tohto oslobodenia. Takéto zahrnutie zjavne prekračuje znenie článku 13 B šiestej smernice, ktorý musí byť predmetom zužujúceho výkladu.

B – Pojem správy v zmysle článku 13 B písm. d) bod 6 šiestej smernice

29. Šiesta smernica nedefinuje pojem správy, ani nedefinuje predmet plnení uvedených vo svojom článku 13 B písm. d). Viacerými rozsudkami mal Súdny dvor príležitosť upresniť význam niektorých z nich. Nikdy ale ešte nerozhodoval o oslobodení uvedenom v článku 13 B písm. d) bod 6.

30. Vzhľadom na absenciu definície BBL odporúča odvolať sa na všeobecný význam, ktorý dáva vnútroštátna doktrína obchodného práva pojmu správa. Aj keď je tento návrh vábivý, nie je akceptovateľný. Pripomíname, že judikatúra Súdneho dvora presne vymedzila výnimku z rozsahu pôsobnosti DPH pri plneniach správy majetku. Preto definícia, ktorá týmto plneniam udeľuje centrálnu miesto, musí byť zamietnutá. Logicky nemôže slúžiť na určenie rozsahu daňového oslobodenia, ktoré vzhľadom na jeho označenie predpokladá existenciu daňovej povinnosti.(25)

31. Pripomienky predložené Súdnemu dvoru sa koncentrovali na bod, či sa má správa chápať

tak, že obsahuje rozhodovaciu právomoc. Takým je v podstate výklad uvádzaný Komisiou a gréckou vládou. Správa v zmysle tohto ustanovenia zodpovedá výlučne samotnej finančnej správe ako takej, ktorá obsahuje rozhodovaciu právomoc v oblasti investovania a investičnej politiky. Voči tejto interpretácii namieta BBL a belgická vláda. Podľa nich pojem správa má širší význam a vzťahuje sa aj na aspekty poradenstva pri správe.

32. Takto vymedzená otázka sa mi zdá zle položená. Na objasnenie zmyslu tohto pojmu je potrebné sa pýtať nielen jeho podstatných prvkov, ale tiež cieľa ustanovenia, do ktorého je vložený. Tento cieľ ukladá obmedziť oslobodenie do tej miery, aby neovplyvňovalo zásadu všeobecnosti zdanenia, ale bez úplného odobratia obsahu predmetu, ktorý má.(26) Z tohto bodu pohľadu je možné rozšíriť oslobodenie na súhrn plnení priamo spojených so systémom správy podielových fondov. Potom oslobodenie sa nemôže obmedziť na samotné prijatie rozhodnutia. Nie je ale možné rozšíriť ho na všetky služby poskytované subjektom kolektívneho investovania, ktoré sú v situácii fondov kolektívneho investovania.

33. Podľa môjho názoru oslobodené plnenia musia byť obmedzené na tie, ktoré sú úzko spojené s prevádzkovaním fondov, teda s určením investičnej politiky, nákupmi a predajmi aktív. Pokiaľ sa neobmedzia iba na prijatie rozhodnutia, oslobodené plnenia musia prinajmenšom priamo participovať na obchodovaní s cennými papiermi. Pre možnosť uplatnenia oslobodenia je potrebné preukázať, že predmetné plnenia sú v skutočnosti neodlučiteľné od plnení výslovne oslobodených šiestou smernicou. Plnenia tak ako odlučiteľné od správy fondov ako takého sa musia naopak považovať za podliehajúce DPH.

34. Okrem toho, nasledujúc podobné odôvodnenie, Súdny dvor, čo sa týka oslobodení uvedených v článku 13 B písm. d) body 3 až 5 šiestej smernice, naznačuje rozdiel medzi oslobodenými plneniami a jednoduchými materiálnymi, administratívnymi alebo technickými plneniami, ktoré nie sú ani špecifické, ani dôležité popri oslobodených plneniach.(27) Rovnakú analýzu sa mi zdá nutné uplatniť *mutatis mutandis* na rozsah oslobodenia uvedeného v článku 13 B písm. d) bod 6 šiestej smernice.

35. Z takejto analýzy vyplýva, že na určenie rozsahu oslobodenia uvedeného v článku 13 B písm. d) bod 6 je potrebné sa pýtať, či predmetné plnenia vplývajú priamo na finančnú situáciu fondu do miery vykonávajúcej rozhodujúci vplyv na posúdenie finančných rizík alebo na rozhodnutia prijaté vo veci investovania.(28)

36. V danom prípade informácie predložené vnútroštátnym súdom týkajúce sa plnení poskytnutých SICAV neumožňujú prijať záver, či ide o plnenia neodlučiteľné od ich správy.(29) Prislúcha teda vnútroštátnemu súdu, aby prípadne rozhodol o presnej povahe poskytnutých služieb.

37. BBL napriek tomu dodáva dva textové argumenty ktoré, podľa neho môžu vyvrátiť túto analýzu. Prvý, uvedený na pojednávaní, spočíva v porovnaní pojmu spravovanie uvedeného v rámci bodu 5 a pojmu správa uvedeného v rámci bodu 6 článku 13 B písm. d) šiestej smernice. Bod 5 článku 13 B písm. d) stanovuje, že „členské štáty oslobodia od dane nasledujúce... plnenia vrátane sprostredkovania – s výnimkou spravovania a úschovy – týkajúce sa úastí, podielov v spoločnostiach a združeníach, dlhopisov a iných cenných papierov s výnimkou: dokumentov zakladajúcich právny nárok na tovar, práv alebo cenných papierov podľa článku 5 (3)“(30). Oslobodenie bodu 6 je priamo spojené s výnimkou uvádzanou v bode 5. Je teda potrebné chápať pojem správa uvedený v bode 6 rozširujúco, aby zodpovedal výhrade zdanenia bodu 5. Pripomeňme, že spravovanie v zmysle bodu 5 označuje podľa judikatúry Súdneho dvora poskytnutie jednoduchého materiálneho, technického alebo administratívneho plnenia, ktoré nemá za následok právne alebo finančné zmeny.(31)

38. Toto tvrdenie predpokladá identitu obsahu medzi dvomi pojmami správy a spravovania uvedenými v ?lánku 13 B písm. d) šiestej smernice. Takáto identita však neexistuje. V rámci bodu 5 tohto ustanovenia pojem spravovania, ktorý bol použitý zákonodarcom, vyplýva z obmedzenia pôvodnej formulácie navrhovanej Komisiou, ktorá ozna?ovala súhrn plnení týkajúcich sa poh?adávok, akcií, dlhopisov a iných cenných papierov.(32) Vložením tohto pojmu išlo teda o vylú?enie úloh materiálnej, technickej alebo administratívnej pomoci a materiálnych, technických alebo administratívnych plnení z oblasti oslobodenia, bez priameho vz?ahu k obchodovaniu s cennými papiermi. Naopak, správa v zmysle bodu 6 toho istého ustanovenia je pozitívnym pojmom, ktorý jasne ozna?uje ?innos? využívania portfólia cenných papierov ur?ených fondov ich upisovateľmi. V tomto zmysle správa je jednou z dvoch základných zložiek podielových fondov popri spravovaní aktív fondov zverených depozitárovi. Tento pojem teda sa nemôže chápa? ako pokrývajúci služby poskytnuté správcovi, ktoré sú bez priameho vz?ahu s prevádzkovaním fondov.

39. Druhé tvrdenie BBL sa zakladá na skuto?nosti, že ?innos? správcovských spoločností sa nedávno rozšírila uplatnením smernice 2001/107. V tom spo?íva rozhodujúci prvok jeho písomného vyjadrenia.(33) Je pravdou, že smernica 2001/107 upres?uje a rozširuje ?innosti správcovských spoločností spravujúcich podniky kolektívneho investovania najmä funkcie investí?ného poradenstva.(34) Predsa sa mi však zdá, že mechanickým ú?inkom tohto rozšírenia vôbec nie je zaradenie týchto ?inností pod pojem správa v zmysle ?lánku 13 B písm. d) bod 6 šiestej smernice. Na jednej strane, keďže predmet týchto dvoch predpisov je rozdielny, neexistuje prekážka tomu, aby pojem správa bol v každom prípade podriadený inému výkladu. Ale na druhej strane je potrebné pripomenú?, že v samotnej smernici 2001/107 boli tieto poradenské ?innosti koncipované iba ako „ved?ajšie služby“ vo vz?ahu k hlavnej ?innosti správy fondov.(35) V rámci systému DPH je teda skuto?ne možné považova? ich za „ved?ajšie ?innosti“. Pod?a judikatúry Súdneho dvora sa táto definícia týka plnení, ktoré nepredstavujú „priame, stále a nevyhnutné pokračovanie“ zdanite?nej ?innosti.(36) Takéto ?innosti sa musia považova? za ?innosti odlišné, vytvárajúce vlastné dôsledky, ako také známe tretím osobám. Z tohto dôvodu nemôžu byť na ú?ely oslobodenia od DPH pripodobované k správe fondov.

40. Zo záveru tejto analýzy som presved?ený, že ?lánok 13 B písm. d) bod 6 šiestej smernice sa má vyklada? v tom zmysle, že pojem „správa“ ozna?uje nielen služby spravovania predpokladajúce rozhodovaciu právomoc, ale tiež ?innosti spôsobilé priamo ovplyvni? finan?nú situáciu podielových fondov a obdobných subjektov z h?adiska vykonávania rozhodujúceho vplyvu na rozhodnutia prijaté v oblasti investovania.

IV – Návrh

41. Vo svetle už uvedených úvah navrhujem Súdnemu dvoru odpoveda? na otázky položené zo strany Tribunal de première instance de Bruxelles nasledujúcim spôsobom:

1) ?lánok 4 šiestej smernice Rady 77/399/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov ?lenských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia, sa má vyklada? v tom zmysle, že investí?né spoločnosti s variabilným kapitálom zriadené pod?a smernice Rady 85/611/EHS z 20. decembra 1985 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) majú postavenie osoby podliehajúcej dani z pridanej hodnoty, takže služby, ktoré sú im poskytnuté pod?a ?lánku 9 ods. 2 písm. e) šiestej smernice 77/388, sa musia považova? za poskytnuté v mieste, kde sa nachádza sídlo uvedených spoločností.

2) S prihliadnutím na odpove? danú na prvú otázku nie je potrebné odpoveda? na druhú otázku.

1 – Jazyk prednesu: portugalský.

2 – Smernica 2001/107/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 85/611/EHS o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) s cieľom upraviť správcké spoločnosti a zjednodušené prospekty (Ú. v. ES L 41, 2002, s. 20), a smernica 2001/108/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 85/611/EHS o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Ú. v. ES L 41, 2002, s. 35). Lehota na prebratie týchto smerníc bola určená na 13. február 2004.

3 – Smernica o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Ú. v. ES L 375, s. 3).

4 – Ú. v. ES L 145, s. 1.

5 – Rozsudok z 20. júna 1991, C-60/90, Zb. s. I-3111, bod 13. Pozri rovnako rozsudok z 22. júna 1993, Sofitam, C-333/91, Zb. s. I-3513, bod 12.

6 – Rozsudok z 20. júna 1996, Wellcome Trust, C-155/94, Zb. s. I-3013, bod 32.

7 – Tamže, bod 37.

8 – Rozsudok zo 14. novembra 2000, Floridienne a Berginvest, C-142/99, Zb. s. I-9567, bod 28.

9 – Pozri najmä rozsudok z 23. apríla 1991, Höfner a Elser, C-41/90, Zb. s. I-1979.

10 – Pre podrobný výklad cieľov daňového práva Spoločenstva pozri Berlin, D.: *Droit fiscal communautaire*, Paris, PUF 1988, s. 229 a nasl.

11 – Pozri Kremer, C. & Lebbe, I.: *Les organismes de placement collectif en droit luxembourgeois*, Larcier, Bruxelles, 2001.

12 – Pre porovnanie generálny advokát van Gerven cituje podobné charakteristiky ako kritériá hospodárskej činnosti v zmysle článku 4 šiestej smernice vo svojich návrhoch vo veci Polysar Investments Netherlands (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 5).

13 – K pojmu využívanie v zmysle článku 4 ods. 2 šiestej smernice pozri rozsudok zo 6. februára 1997, Harnas & Helm, C-80/95, Zb. s. I-745.

14 – Pozri na pripomenutie rozsudok z 27. septembra 2001, Cibo Participations, C-16/00, Zb. s. I-6663, bod 19. Je pravdou, že v určitých prípadoch holdingová spoločnosť môže poskytnúť svojim filiálkam za odplatu administratívne, finančné, úctovné a technické služby. Ale konkrétne v týchto výnimkových prípadoch Súdny dvor prijal názor, že zainteresovanie holdingu do spravovania svojich filiállok v rozsahu, v akom predpokladá vykonanie obchodov podliehajúcich DPH v zmysle článku 2 šiestej smernice, sa môže považovať za hospodársku činnosť (rozsudok Floridienne a Berginvest, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 19).

15 – Komisia v podstate pripomína, že podľa článku 25 smernice 85/611 SICAV nemôžu získať viac ako 10 % akcií bez hlasovacieho práva toho istého emitenta.

16 – Rozsudok Floridienne a Berginvest, už citovaný v poznámke pod ťiarou 8, bod 28.

17 – Takým je kritérium rozlíšenia uvádzané Belgickým kráľovstvom s cieľom preukázať, že SICAV majú na rozdiel od holdingových spoločností postavenie osoby podliehajúcej dani. Poznamenajme okrem toho v tejto súvislosti, že pripomienky Belgického kráľovstva pred Súdny dvorom sa odlišujú od pozície vyjadrenej ním pred vnútroštátnym súdom.

18 – Na charakterizovanie ťinnosti holdingu Súdny dvor tiež konštatoval, že „ťinnosť držiteľa dlhopisov môže byť definovaná ako forma investovania, ktorá neprekraňuje povahu jednoduchej správy majetku“ (rozsudok Harnas & Helm, už citovaný v poznámke pod ťiarou 13, bod 18).

19 – V inej súvislosti Súdny dvor konštatoval, že „zásada daňovej neutrality bráni najmä tomu, aby s podnikateľskými subjektmi, ktoré vykonávajú rovnaké plnenia, sa v oblasti vyberania DPH zaobchádzalo rozdielne. Z toho vyplýva, že predmetná zásada by bola porušená, pokiaľ by možnosť dovolať sa oslobodenia uvádzaného pre plnenia vykonané podniky alebo organizácie uvedené v článku 13 A ods. 1 písm. b) a g) bola závislá od právnej formy, prostredníctvom ktorej osoba podliehajúca dani vykonáva svoju ťinnosť“ (rozsudok zo 7. septembra 1999, Gregg, C-216/97, Zb. s. I-4947, bod 20). Táto nezávislosť od právnej formy predmetného subjektu sa následne vnucuje rovnako v prípade, keď ide o rozhodnutie o postavení osoby podliehajúcej dani.

20 – Takým je základné kritérium, ktoré odlišuje SICAV od podielových fondov. Tieto majú zmluvnú formu bez disponovania vlastnou právnou subjektivitou. Keďže podielové fondy nemajú právnú subjektivitu, možno ich považovať za daňovo „priezračné“. Preto nie je možné postupovať inak, ako zaťažovať daňovým bremenom správcovskú spoločnosť, ktorá spravuje spoločné portfólio. Podobné riešenie sa ale nanucuje do určitej miery z nevyhnutnosti.

21 – Rozsudok z 21. marca 2002, Zoological Society, C-267/00, Zb. s. I-3353.

22 – Pozri naposledy rozsudok zo 6. novembra 2003, Dornier, C-45/01, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 42.

23 – Rozsudok z 5. júna 1997, SDC, C-2/95, Zb. s. I-3017, bod 21.

24 – Generálny advokát D. Ruiz-Jarabo Colomer nasledoval analogické odôvodnenie vo svojich návrhoch vo veci SDC (rozsudok už citovaný v poznámke pod ťiarou 23), body 54 a nasl.

25 – Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predložil generálny advokát D. Ruiz-Jarabo Colomer vo veci SDC (rozsudok už citovaný v poznámke pod ťiarou 23), bod 57.

26 – K potrebe vymedziť veľmi široký rozsah pôsobnosti DPH pozri rozsudok zo 4. decembra 1990, Van Tiem, C-186/89, Zb. s. I-4363, bod 17.

27 – Rozsudky SDC, už citovaný, v poznámke pod ťiarou 23, a z 13. decembra 2001, CSC Financial Services, C-235/00, Zb. s. I-10237.

28 – Je potrebné poznamenať, že rozhodnúc v inom kontexte o pojme „riadenie podniku“ uvedenom v článku 43 druhom pododseku ES Súdny dvor konštatoval, že ide o účasť v spoločnosti udeľujúcu svojmu držiteľovi „určitý vplyv na rozhodnutia podniku a umožňujúci mu určiť jeho ťinnosti“ (rozsudok z 13. apríla 2000, Baars, C-251/98, Zb. s. I-2787, bod 22).

29 – Ide o poskytnutie informácií, pomoc v spravovaní majetku, ale v rámci politiky vytýčenej SICAV materiálnu pomoc pre nadobúdanie, upisovanie a prevody cenných papierov.

30 – Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

31 – Rozsudok CSC Financial Services, už citovaný v poznámke pod ťiarou 27, bod 28.

32 – Pozri rezolúciu týkajúcu sa stanoviska Európskeho parlamentu k návrhu Komisie Európskych spoločenstiev Rade k šiestej smernici v oblasti zosúladenia právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločného systému dane z pridanej hodnoty: jednotného základu jej stanovenia (Ú. v. ES C 40, 1974, s. 34).

33 – V skutočnosti BBL vychádza rovnako zo smernice Rady 93/22/EHS z 10. mája 1993 o investičných službách v oblasti cenných papierov (Ú. v. ES L 141, s. 27). Je napriek tomu nesporné, že článok 2 ods. 2 písm. h) tejto smernice vylučuje z rozsahu jej pôsobnosti podniky kolektívneho investovania, ako aj depozitárov a správcovské spoločnosti takýchto podnikov.

34 – Článok 5 smernice 85/611 v znení smernice 2001/107 stanovuje, že „na účely tejto smernice spravovanie podielových fondov a investičných spoločností zahŕňa funkcie uvedené v prílohe II, pričom tento zoznam nie je vyčerpávajúci“. Príloha II predmetnej smernice uvádza činnosti správy portfólia, správu a odbytu. Článok 5 ods. 3 stanovuje, že bez ohľadu na ustanovenia odseku 2 môžu členské štáty povoliť správcovským spoločnostiam, aby okrem spravovania podielových fondov a investičných spoločností poskytovali aj služby spravovania investičných portfólií na individuálnom základe a ako vedľajšie služby investičné poradenstvo a služby úschovy a správy v súvislosti s podielovými listami podnikov kolektívneho investovania.

35 – Článok 5 ods. 3 písm. b) smernice 85/611 v znení smernice 2001/107.

36 – Pozri analogicky rozsudok z 11. júla 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, Zb. s. I-3695, bod 18.